

ROMÂNIA
JUDEȚUL BISTRIȚA NĂSĂUD
MUNICIPIUL BISTRIȚA
CONSILIUL LOCAL

(PROIECT)

HOTĂRÂRE

privind schimbarea denumirii Pieței Petru Rareș în Piața Libertății

Consiliul local al municipiului Bistrița întrunit în ședința ordinară, în data de

Având în vedere:

Referatul de aprobare nr. al consilierilor locali Teodor Ioan Mârza și Virgil Leonuț Marton;

Raportul nr. al Arhitectului Șef

Avizul _____ nr. _____ al Comisiei Juridice și Administrație Publică Locală;

prevederile Hotărârii nr. 67/29.04.2004 a Consiliului local al municipiului Bistrița privind aprobarea Nomenclatorului stradal al municipiului Bistrița cu modificările ulterioare

prevederile Hotărârii nr. 136/14.11.2013 a Consiliului local al municipiului Bistrița privind aprobarea documentației de urbanism „Actualizare Plan Urbanistic General al municipiului Bistrița și Regulament local de urbanism”
Beneficiar: Consiliul local al municipiului Bistrița

prevederile Hotărârii nr. 184/31.10.2018 a Consiliului local al municipiului Bistrița privind aprobarea prelungirii termenului de valabilitate a documentației de urbanism „Actualizare Plan Urbanistic General al municipiului Bistrița” și a Regulamentului local de urbanism

În conformitate cu:

Prevederile art. 2, lit. d din Ordonanța Guvernului nr. 63/2002 privind atribuirea sau schimbarea de denumiri, cu modificările și completările ulterioare;

prevederile art. 139 alin. 1 din Ordonanța de Urgență nr. 57/2019, privind Codul Administrativ;

HOTĂRĂȘTE:

ART.1. – Se aprobă schimbarea denumirii Pieței Petru Rareș în denumirea Piața Libertății, conform Anexei care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

ART.2. - Cu data adoptării prezentei hotărâri se completează și actualizează în mod corespunzător Nomenclatorul stradal al municipiului Bistrița aprobat prin Hotărârea Consiliului local al municipiului Bistrița nr.67/29.04.2004, cu modificările și completările ulterioare.

ART.3. - Primarul municipiului Bistrița prin Arhitect Șef, Serviciul public municipal „Direcția de Servicii Publice”, Direcția Administrație Publică, Juridic, Serviciul public municipal „Direcția Patrimoniu”, Direcția Economică, va aduce la îndeplinire prezenta hotărâre.

ART.3. - Prezenta hotărâre a fost adoptată de Consiliul Local al municipiului Bistrița în ședința ordinară, cu respectarea art. 139 alin.1 din Ordonanța de Urgență nr. 57/2019, privind Codul Administrativ, respectiv cu un număr de ____ voturi „pentru”, voturi ____ „împotrivă”, ____ abțineri din consilieri prezenți.

ART.4. – Secretarul general al municipiului Bistrița prin Compartimentul pregătire documente, contencios va comunica prezenta hotărâre:

- Arhitectul Șef - Serviciul Urbanism;
- Direcției Administrație Publică, Juridic;
- Serviciului public municipal „Direcția de Servicii Publice Bistrița”;
- Serviciului public municipal „Direcția Patrimoniu”;
- Direcției Economice;
- Serviciului public comunitar „Direcția de evidența a persoanelor Bistrița” - Serviciul Stare civilă;
- Serviciului public comunitar „Direcția de evidența a persoanelor Bistrița” - Serviciul de evidență a persoanelor;
- Biroului Județean de Administrare a Bazelor de Date privind Evidența Persoanelor Bistrița-Năsăud, cu sediul în municipiul Bistrița, Piața Centrală, nr.2;
- Poliției municipiului Bistrița, cu sediul în municipiul Bistrița, str. N. Bălcescu, nr.1-3;
- C. N. „Posta Romana” S.A., O.P.D.C. Bistrița str. Ștefan cel Mare;
- Societatea AQUABIS SA Bistrița, cu sediul în municipiul Bistrița, str. Parcului, nr.1;
- Societatea Electrica Distribuție SA. Bistrița, str. Vasile Conta 11 C ;
- E.ON GAZ ROMANIA SA, Bistrița, Drumul Cetății nr.3C;
- Mass media locală, prin Serviciul relații publice, comunicare;
- Primarului municipiului Bistrița;
- Instituției Prefectului - județul Bistrița-Năsăud.

**PROIECT DE HOTĂRÂRE INITIAT DE
CONSILIERII LOCALI
TEODOR IOAN MÂRZA
VIRGIL LEONUȚ MARTON**

AVIZ DE LEGALITATE

**SECRETAR GENERAL
FLOARE GAFTONE**

Bistrița la _____

Nr. _____

CM/1ex.

Hotărârea se adoptă cu votul majorității consilierilor în funcție

NR. 38/10.12.2019

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI BISTRIȚA	
SERVICIUL RELAȚII PUBLICE	
INTRARE 2	
10. DEC. 2019	
Număr înregistrare	97026
Nr. file	20

REFERAT DE APROBARE

privind schimbarea denumirii Pieței Petru Rareș în Piața Libertății

Anul acesta se împlinesc 30 de ani de la Revoluția din 1989, moment istoric care a readus România pe drumul libertății, al respectării drepturilor omului și al democrației participative. În data de 22 Decembrie 1989, înainte de căderea dictatorului comunist Nicolae Ceaușescu, Bistrița s-a alăturat mișcării populare care a dărâmat regimul comunist impus țării cu tancurile sovietice la sfârșitul celui de-al doilea Război Mondial.

Mii de bistrițeni au ieșit atunci în stradă, cu curaj, asumându-și toate riscurile pentru a cere plecarea de la putere a dictatorului, judecarea celor responsabili pentru crimele de la Timișoara, alegeri libere, libertate. La 30 de ani de la evenimentul crucial care a readus România pe o cale a speranței într-o viață mai bună pentru cetățenii ei, o cale a redobândirii demnității, nimic nu amintește în orașul nostru implicarea și participarea activă a bistrițenilor la schimbarea regimului din 1989.

Fără îndoială, fără ieșirea masivă în stradă a oamenilor din toată țara în zilele de 21 și 22 Decembrie Revoluția nu ar fi avut sorți de izbândă. Este un fapt cunoscut că după revolta de la Timișoara începută în 16 Decembrie și amplificată în zilele următoare, mișcarea revoluționară s-a extins repede în orașele din Banat și Ardeal pe măsură ce veștile ajungeau la cunoștința oamenilor. În lucrările despre Revoluția Română se arată că după timișoreni, arădenii au ieșit în stradă pentru libertate, Aradul fiind al doilea oraș din țară care s-a solidarizat cu manifestările anticomuniste începute la Timișoara. Pe 21 decembrie încep manifestații anticeaușiste și în localitățile: Buziaș, Sibiu, Cugir, Târgu-Mureș, Caransebeș, Hunedoara, Reșița, Brașov, Ghimbav, Făgăraș, Cluj-Napoca, Cisnădie, Nădrag, Alba-Iulia.

Despre situația în țară din data de 22 Decembrie s-a scris însă mai puțin, accentul fiind pus pe revoluția de la București. Participarea masivă tuturor oamenilor din țară la protestele din 22 Decembrie a dus în final la victoria revoluției. În primele ore ale dimineții decisive de 22 Decembrie 1989 bistrițenii au ieșit cu curaj și determinare pentru a-și manifesta la rândul lor, solidaritatea cu timișorenii și dorința lor de libertate și de înlăturare a regimului comunist. Curajul de atunci al bistrițenilor nu a fost mai prejos decât a revoluționarilor din celelalte orașe ale țării. La ora în care bistrițenii erau adunați cu miile în Piața Prefecturii,

Ceaușescu era la putere, armata era pe străzile Bistriței în stare de alarmă cu armamentul și muniția de război și, nimic nu prevestea căderea regimului. Bistrițenii porniseră însă hotărâți pe o cale fără de întoarcere, pe drumul Libertății. În piața din fața Palatului Administrativ bistrițenii au primit cu stupefacție vestea morții generalului Milea, în piață s-a scandat Libertate, din piață au luat cu asalt Palatul Administrativ, și-au trimis reprezentanții la balconul de unde dictatorul obișnuia să se adreseze mulțimii și tot în piață au primit în urale vestea fugii dictatorului.

Nu este însă în intenția noastră să facem o rememorare detaliată a acelor momente istorice. Este treaba istoricilor, publiciștilor și autorităților publice să consemneze evenimentele acelor zile pentru posteritate. Vom spune doar că, pentru bistrițeni, momentul 1989 a fost doar începutul unei noi vieți, unei noi atitudini, unei noi conștiințe publice. De atunci, piața Libertății recâștigată s-a mai umplut de zeci de ori, de fiecare dată când oamenii au simțit că în țară lucrurile alunecă pe o pantă periculoasă și că drepturile lor sunt încălcate.

Este greu să trecem în revistă toate manifestările și protestele care s-au desfășurat aici în timpul celor 30 de ani. Este limpede însă că piața Palatului Administrativ este locul nu doar favorit ci firesc pentru exprimarea civică a cetățenilor Bistriței. Pe de o parte aici își au sediul principalele autorități publice cărora le pot fi adresate nemulțumirile și doleanțele cetățenilor, pe de altă parte spațiul central generos, ferit de traficul rutier, permite adunarea oamenilor. Merită să menționăm varietatea problemelor ridicate de bistrițeni. În ultimii 20 de ani nu a fost vorba numai de proteste cu conotații politice sau revendicări cu caracter social sau sindical ci și de multe inițiative și manifestări civice cum ar fi protestele împotriva intențiilor de limitare a atribuțiilor CNSAS, împotriva legii Big Brother și pentru protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice, împotriva poluării apelor județului, împotriva tăierii necontrolate a pădurilor și pentru oprirea furturilor, pentru interzicerea folosirii cianurilor în minerit și salvarea Roșiei Montane, pentru susținerea lui Raed Arafat, pentru Colectiv și, în fine, în 2017 tot aici au avut loc manifestațiile pentru susținerea Statului de Drept, de aici porneau și se terminau marșurile la care mii de oameni au luat parte timp de săptămâni pentru apărarea democrației.

În cei 30 de ani de democrație, bistrițenii au demonstrat cu prisosință că au înțeles că libertatea nu a fost un cadou din partea cuiva ci a fost câștigată de ei. Au arătat de asemenea că nu sunt dispuși s-o piardă fiind prezenți pentru apărarea ei cu fermitate și curaj ori de câte ori au simțit că drepturile lor sunt în pericol.

Argumentele expuse mai sus ne îndreptăţesc să susţinem că acum, la împlinirea a 30 de ani de la Revoluţia din Decembrie 1989 schimbarea denumirii pieţei în Piaţa Libertăţii este potrivită şi oportună.

Monumentele şi denumirile locurilor publice sunt modalităţi prin care comunitatea îşi exprimă şi îşi promovează valorile.

Propunerea noastră nu vine doar să înlocuiască o denumire cu o alta pe care o considerăm mai relevantă, mai potrivită spiritului locului şi mai fertilă pentru construirea unui viitor comun mai bun pentru toţi bistriţenii. Aşa cum vom arăta în continuare, denumirea actuală reprezintă la modul simbolic exact opusul Libertăţii, această valoare fundamentală pe care dorim să o afirmăm prin schimbarea denumirii pieţei.

În perioada medievală Bistriţa a primit timpuriu privilegii care i-au asigurat statutul de oraş liber regesc. Cele mai importante privilegii au fost, cel din 1330, prin care oraşul a fost scos de sub jurisdicţia nobiliară şi organizat ca scaun săsesc liber, cu drept de a-şi alege conducătorii; cel din 1353, când a obţinut dreptul de târg anual; cel din 1366, când a primit simbolurile unui oraş, reprezentate de stemă şi pecete proprie. Din punct de vedere administrativ a devenit centrul ţinutului care s-a numit *Districtul Bistriţei*. Acest statut asigura oraşului o relativă independenţă fapt ce i-a permis să se dezvolte din punct de vedere economic şi cetăţenilor săi drepturi de care puţini se bucurau în acea perioadă. Acest statut al oraşelor medievale se răsfrângea în mod pozitiv asupra locuitorilor până acolo încât un om care a locuit un an şi o zi într-un oraş liber îşi căpăta libertatea indiferent de statutul pe care l-a avut anterior.

Domnitorul Moldovei care dă în acest moment numele pieţei, chiar dacă a vrut să răpească libertatea cetăţii Bistriţei într-o perioadă complicată de rivalităţi politice pentru dominarea Transilvaniei, nu a reuşit, nu a stăpânit şi nu a intrat niciodată în Bistriţa, bistriţenii apărându-şi cu îndârjire şi succes statutul de oameni liberi. Evenimentele care s-au derulat cu repeziciune şi în mod anarhic, după bătălia de la Móhacs, din 1526, au cauzat multe pierderi, de natură economică şi de vieţi omeneşti.

Denumirea actuală a fost atribuită pieţei pe linie de partid, în anii 70 în perioada de manifestare a naţionalismului şi curentului protocronist cultivate atunci asiduu de regimul comunist. Regimul promova modelul supunerii de tip feudal, fără crâcnire în faţa unui conducător autocrat. Posibilitatea contestării sau emiterii unor opinii diferite de tezele propagandei oficiale erau excluse.

Din păcate în ultimii trei ani am asistat la o resuscitare a naţional-comunismului şi am putut asista la revenirea în prim planul politic discursului xenofob şi

antieuropean de esență peremistă. În mod mincinos, caraghios și strident figura lui Petru Rareș, un personaj istoric secundar și fără nici o relevanță pentru istoria multiseculară a Bistriței, a fost folosită abuziv ca o pârghie a discursului politic populist și mincinos pentru construirea unor false memorii menite să confere suport unor politici antidemocratice și antieuropene. S-a ajuns astfel ca Pentru Rareș să fie prezentat ca un stăpân al Bistriței când, în realitate el n-a pus piciorul niciodată în oraș, că ar fi fost un apărător al creștinătății împotriva islamului când în realitate el ataca Viena împreună cu Soliman I. Petru Rareș este prezentat ca un prim erou al aspirațiilor naționale când nici nu poate fi vorba de așa ceva, expresia lui preluată pe frontispiciul principalei oficine naționaliste din anii 90 și făcută celebră este doar exprimarea așteptărilor de propășire personală a unui datornic căzut în dizgrație iar promovarea figurii acestuia ca figură providențială un model și salvator al ortodoxiei este ridicolă când urmașul său, viitorul domn al Moldovei trece la Mahomedanism și reprezentantul bisericesc trimis de către acesta în Ardeal devine primul episcop român calvin. Atașăm raportului și o anexă cuprinzând documentarea celor de mai sus cu fapte și date concrete. Dar desigur acestea au fost doar amănunte de nebăgat în seamă pentru cei care au preferat retorica naționalismului, xenofobiei și antieuropeanismul. În sîiul acestor tribulații cu iz politic și derapaje logice s-a ajuns la finalul anului trecut să se afirme că românii din Transilvania ar fi luptat timp de secole împotriva Vestului în condițiile în care transilvănenii au fost în mod evident timp de sute de ani parte a Europei Centrale integrați politic și cultural și sincronici din punct de vedere economic și social cu Europa. Aceasta este până la urmă explicația, justificarea și miza denumirii actuale dată de comuniști acum 40 de ani. Același discurs ceaușist împotriva agenturilor străine îl avem iată replicat la 30 de ani de la căderea comunismului.

Este, credem, timpul cel mai bun pentru ca să ne clarificăm valorile, opțiunile și să le exprimăm coerent și consecvent. Credem că, în majoritatea lor, bistrițenii apreciază libertatea, democrația și calea europeană pe care ne aflăm din nou după întreruperea brutală din timpul comunismului. Credem că denumirea Piața Libertății are o legătură reală cu viața cetățenilor Bistriței și reprezintă mai bine valorile și aspirațiile lor.

Date fiind cele de mai sus, propunem și susținem spre aprobare proiectul de hotărâre privind schimbarea denumirii Pieței Petru Rareș în Piața Libertății.

TEODOR IOAN MÂRZA
VIRGIL LEONUȚ MARTON

ANEXA
REFERAT DE APROBARE
privind schimbarea denumirii
Pieței Petru Rareș în Piața Libertății

Petru Rareș la Bistrița?

Partea I - Asaltul

Din păcate din râvna unor propagandiști ai vremurilor trecute avem astăzi pe stema județului capul de bour (în condițiile în care nici un județ al Moldovei nu a considerat necesar). Mic și neînsemnat dar explicit în documentele oficiale, capul de bour, apare și pe stema orașului -în mod fals și pe imaginea turnului dogarilor.

Vom încerca în cele ce urmează să înțelegem de ce și pentru ce. Dar, mai întâi, faptele, pe larg, extrase din cartea lui Victor Motogna *Cetatea Ciceului sub stăpânirea Moldovei* (Dej, 1927)

Campania lui Petru Rares în Transilvania 1529 – 1530

- 31.12.1528, Alexis Bethlen vicevoievodul Transilvaniei pentru Fredinand I de Habsburg îi roagă pe bistrițeni să trimită trupe de "valahi sulițași" care să-l ajute pe arhiduce în lupta sa pentru tronul Ungariei împotriva lui Janos I Zapolya.
-29.01-08.02.1529, Petru Rareș întreprinde o importantă campanie militară în Transilvania în scopul supunerii secuilor și garantării stăpânirii domeniilor sale transilvănene (1527 Petru Rareș încheiase un tratat de alianță cu Polonia, completat în luna mai a aceluiași an cu o convenție privitoare la granițe, vămi și comerț. Urmare a încheierii acestui tratat, Petru Rareș îl susține pe aliatul Poloniei, Janos I Zapolya, în lupta sa pentru coroana Ungariei).

- 25.03.1529 la această dată bistrițenii i-au plătit lui Petru Rareș 1000 florini, din Censul de la Sânmartin, tributul anual obișnuit pe care îl plateau conducătorilor moldoveni (care le fusese impus din timpul domniei lui Ludovic al II-lea), fără ca ei să fie informați că cetatea lor urma să fie cedată lui Petru Rareș!!! Când însă bistrițenii au aflat vestea că Janos I Zapolya va ceda domnitorului moldovean, în schimbul ajutorului acordat, nu numai cetatea Unguraș, ci și propria lor cetate, împreună cu districtul săsesc și cu Valea Rodnei, au hotărât să nu se supună ci să se apere până la ultima picătură de sânge. Au început pregătiri de apărare, au refăcut de urgență fortificațiile cetății, au adus tunuri, au angajat lefegii (mercenari), și-au adunat toate forțele împrăștiate, lăsând numai o garnizoană în cetatea Unguraș, pe care o cuceriseră anterior și un număr redus de soldați în tabăra lui Bethlen, care dorea să cucerească cetatea Ciceului înainte de sosirea trupelor moldovene, despre care se știa că se pregătesc să treacă munții în Ardeal.

- 29.03.1529, la acea dată "situația orașelor săsești este foarte grea, Sebeșul s-a predat regelui Zapolya și împrejurimile Sibiului sunt în mâinile acestuia".
- 11.05.1529 în această zi este parafat "Tratatul de la Lipova", prin care Janos I Zapolya (1510-1540), voievodul Transilvaniei și rege al Ungariei (1526-1540), în urma succesului campaniei militare a lui Petru Rareș, recunoaște Domnului Moldovei dreptul de posesiune asupra Ciceului cu 60 sate și a Cetății de Baltă, pe care însuși Ștefan cel Mare le primise de la Matia Corvin, cedându-îi lui Petru Rareș și cetățile Bistrița cu cele 23 de sate aparținătoare, Ungurașul cu 34 sate și valea Rodnei cu 23 sate, în schimbul ajutorului acordat de către acesta în lupta împotriva lui Ferdinand I de Habsburg. Bistrițenii însă nu i s-au suspus lui Petru Rareș și au preferat să se lupte cu el până la moarte, pentru păstrarea autonomiei lor seculare.

Petru Rareș și-a format două armate, una care avea să opereze în nord cu ținta de a apăra Ciceul și de a lua în stăpânire Ungurașul (care acum era în mâinile bistrițenilor) și chiar cetatea Bistrița, iar cea de-a doua armată, cea mai puternică formată din 50.000 de oameni, în frunte cu Vornicul Grozav a trecut munții prin pasul Oituzului spre Brașov cu scopul de a frânge rezistența Ferdinandistilor concentrați în sudul Transilvaniei.

- 22.06.1529, în bătălia de la Feldioara, partizanii lui Ferdinand au fost înfrânți de către oastea lui Petru Rareș, condusă de Vornicul Grozav (după această victorie, Zapolya va ocupa succesiv Clujul, Turda, Alba Iulia, Sebeșul, Brașovul, Sighișoara, Mediașul, iar mai apoi, în anul 1536, Sibiul).
- 15.07.1529 Petru Rareș trimite o scrisoare bistrițenilor prin care le aduce la cunoștință că: "*Majestatea Sa Craiul, ne-a dăruit pe vecie Bistrița cu comitatul ei și Ungurașul, pentru dragostea frățească, ce ne leagă. Fiți veseli de aceasta, căci o să vă luăm în ocrotirea noastră*", iar în 31.07.1529 le cere bistrițenilor să predea cetatea Unguraș pârălabilor săi din Ciceu, Dracșin și Simion. Bistrițenii încă mai sperau că îl vor convinge pe Voievodul moldovean să renunțe la pretențiile asupra cetății și îi trimiseseră daruri, dar zadarnic, Petru Rareș nu renunță la cetatea Bistriței! Atunci bistrițenii l-au trimis pe judele orașului, Martin Schneider la loțiitorul lui Janos I Zapolya, Ștefan Bathori, cel care stăpânea practic întreg Ardealul, ca să-i aducă la cunoștință că sunt gata să-l recunoască de rege pe Janos I Zapolya, dar cu o singură condiție: să nu fie dați în stăpânirea Moldoveanului, căci, altcum, sunt hotărâți să se apere, luptând pe viață și pe moarte. Bathori, care nu-l iubea pe Petru Rareș, primi solia cu multă bunăvoință și le făgădui intervenția sa, invitându-i pe bistrițeni, să-și trimită delegații lor la Alba Iulia, în ziua de 18.08.1529, unde aveau să vină și trimișii Voievodului Petru Rareș, pârălabilii Mihail și Solomon, ca să facă o înțelegere. Bistrițenii se grăbiră să îndeplinească porunca lui Bathori, trimițând ca împuterniciți pe Wolfgang Forster, Sigismund Sattler și Mathia Sachs. Aceștia însă n-au mers decât până la Cluj, unde s-au oprit, solii moldoveni fiind deja la Alba Iulia, în tabăra lui Ștefan

Bathori, de unde au scris către magistratul din Bistrița să-și trimită oameni, ca "să se lămurească toate chestiunile", deoarece trimișii bistrițenilor n-au ajuns la negocieri.

- 18.08.1529, din această zi ne-a rămas următoarea scrisoare a lui Ștefan Bathori, trimisă din tabăra dintre Mediaș și Alba Iulia, către magistratul Bistriței: *"V-ați plâns mai deunăzi, că Moldovenii v-ar fi ocupat și că încearcă să Vă restrângă libertatea. Le-am trimis vorbă să vină aici, și să vă invităm și pe voi să veniți, ca să aranjez afacerea astfel, încât să nu aveți nici o îngrijorare. Ei au și sosit de câteva zile și i-am reținut aici, dar voi din ce pricină n-ați venit până acum? Veniți deci, fără întârziere, căci pe ei îi vom mai reține două zile"*. Cei trei soli bistrițeni, se pare că se temeau de o cursă pusă la cale de către moldoveni, acesta fiind motivul pentru care s-au oprit la Cluj. Astfel, în 22.08.1529, Ștefan Bathori s-a deplasat el însuși la Cluj unde bistrițenii îl rugară din nou să intervină pe lângă Janos I Zapolya ca acesta să retragă donația cetății Bistrița, făcută în favoarea lui Petru Rareș. Ștefan Bathori le răspunde bistrițenilor că nu poate face aceasta, de teamă să nu-l supere pe Petru Rareș și că tratatul de la Lipova nu se poate schimba, dar că el va prezenta doleanțele bistrițenilor înaintea Dietei. După acest răspuns Bathori îi puse pe cei trei delegați bistrițeni sub pază, declarându-i prizonieri ai Voievodului moldovean, dar se pare că acesta era un joc dublu care îi salva de fapt pe bistrițeni pentru a nu cădea cu adevărat pe mâna lui Petru Rareș. De altfel și alte izvoare dovedesc că Ștefan Bathori a jucat un rol dublu, mergând la două capete în politica pe care a adoptat-o în acea perioadă.

- 22.08.1529, în această zi, satul de tergiversările bistrițenilor, Petru Rareș își pierde răbdarea și le trimite acestora o scrisoare de amenințare: *"Am auzit că în semeția și îndărătnicia voastră v-ați ridicat din nou coarnele, nu voiți să Vă supuneți și să ascultați de poruncile Maiestății Sale, nu lăsați să intre în orașul nostru părcălabii pe care i-am numit acolo. Dar să știți voi, Bistrițenilor, că am să pornesc împotriva voastră cu armată mare, care-mi stă gata, și pe voi toți, împreună cu copiii voștri, pe mari și pe mici, am să Vă nimicesc cu fier și foc, tăindu-Vă și împrăștiindu-Vă carnea în 4 părți ale lumii. Așa am să Vă pedepsesc, dacă în loc de credință îmi veți arăta necredință. Dacă însă vreți să abateți de la voi mânia noastră, în momentul când veți vedea această scrisoare, să primiți pe acești castelani în mijlocul vostru și în cetatea, care este a noastră"*. Această amenințare avu ca rezultat faptul că bistrițenii evacuară cetatea Unguraș, dar au rămas hotărâți să-și apere cetatea proprie până la ultima picătură de sânge!

- 10.09.1529 Petru Rareș le trimite o nouă amenințare bistrițenilor, dar nici aceasta nu-i clintiră din hotărârea lor. Pe bistrițeni îi îmbărbătară și sibienii, care le-au scris căci chiar dacă vor fi învinși în câmp deschis, păstrând cetatea, vor avea cauza câștigată.

- 26.09.1529 din scrisoarea care poartă această dată aflăm că sătul de împotrivirea bistrițenilor, Petru Rareș trecu de la vorbe la fapte și începe ostilitățile cu bistrițenii. Ostilitățile fură deschise de trupele din Ciceu, în frunte cu pârcălabii Simeon și Dracșin, dar, după cât se pare, a fost vorba doar de o demonstrație de forță, pârcălabii înaintând până la porțile cetății pe care au somat-o să se predea. Deoarece răspunsul a fost negativ se depărtară dar la întoarcere au pustiit ținutul, incendiind suburbiile. Izvoarele spun că 30 de case au fost distruse în Obere Vorstadt (Suburbiul de Sus) iar alte 40 de case în Untere Vorstad (Suburbiul de Jos). Petru Rareș a susținut că această pustiire s-a făcut fără știrea lui și că va pedepsi cu moartea pe cei vinovați, iar pagubele le va restitui până într-o para. Din această scrisoare precum și din faptul că îi numește pe bistrițeni "fideles nobis sincere dilecti", reiese că Domnul moldovean spera, din nou, în supunerea de bună voie a bistrițenilor, dar care fiind destul de vicleni să arate o înclinare spre ascultare au câștigat astfel timp mai bine de 2 luni, pe care au știut să-l întrebuințeze bine, întărind cetatea temeinic și grămădind în ea cele trebuincioase pentru eventualitatea unui asediu îndelungat. În urmă s-a convins și Petru Rareș că încăpățânații bistrițeni nu vor ceda decât forței. La sfârșitul lunii septembrie și începutul lui octombrie 1529, sporind numărul armatei de la Ciceu cu trupe noi și trimițând instrumente de asediu, Petru Rareș porunci de asemenea ca cetatea Bistriței să fie asediată în toată regula. În nordul țării, armata de asediu, de la cetatea Bistriței, era condusă de cei doi pârcălabi din Ciceu, Simeon și Dracșin. După ce se convinseră că Cetatea nu poate fi luată cu asalt, moldovenii pregătiră o cursă. În 06.10.1529 conducătorii oștirii împreună cu boierii lor fruntași, pârcălabii Mihail și Solomon, Ioan Frissa Dymarul, Toma Aurariul, Dragoș și Rotumpan, oferă bistrițenilor un armistițiu, care a fost acceptat de către asediați, oastea moldovenească retrăgându-se în direcția Rodnei (deoarece asediul a declanșat în interiorul cetății un conflict major, între partizanii lui Zapolya și fernandiști, tratativele de pace au fost practic blocate într-o primă fază!). Fiind toamnă, sezonul recoltei, bistrițenii, după depărtarea inamicului, au ieșit repede în vile aflate în afara cetății, ca să adune ce a mai rămas din recolta acelui an. Dar abia au ajuns acolo, când clopotul cel mare din turnul bisericii Sf. Nicolae și cornurile sentinelor de pe bastioane au început să sune alarma, dând de știre că se apropie dușmanul. Dinspre Beșeneu (Viișoara de azi) se vedea înaintând o oaste moldovenească, a cărei cavalerie alerga în goană spre porțile orașului. Bistrițenii împrăștiați prin vii au luat-o la fugă disperată spre intrările cetății, unde au ajuns odată cu călăreții moldoveni. Mulți dintre orășeni au fost uciși, alții răniți, și numai puțini au ajuns teferi în cetate. Moldovenii în învâlmășala produsă ar fi pătruns în cetate, dacă Toma Werner, căpitanul lefegiilor (mercenarilor) nu și-ar fi adunat în grabă cetele sale și n-ar fi aținut calea avangardei dușmane. Porțile fură închise și luptătorii bistrițeni își luară locurile pe ziduri. Începură să tragă și tunurile din bastioane. Atunci moldovenii, înconjurând cetatea la o depărtare, care cădea în afara bătăii

tunurilor, s-au dus la Altdorf (Unirea de azi), unde și-au așezat tabăra, într-o zi de duminică, în data de 10.10.1529.

- 11.10.1529 în această zi de luni bistrițenii primesc o scrisoare de la vlădica Anastasie, unul din oamenii de încredere a lui Petru Rareș (cunoscător de limbi străine, diplomat abil și oștean curajos care-și împărțea priceperea și vremea între altar și câmpul de luptă, între meditație și negocieri, între vizite canonice și misiuni diplomatice) și părcălabii Dracșin și Tomșa, în care se scuză pentru cele întâmplate, fiindcă ei n-ar fi avut știre despre armistițiul încheiat, arătându-se gata să recunoască și ei stipulațiunile aceluia armistițiu. Nu se cunoaște răspunsul venit din partea bistrițenilor, care se pare că nu au mai avut încredere în corectitudinea moldovenilor, iar luptele din jurul cetății Bistriței au continuat mai departe. Asediul nu părea a avea un rezultat favorabil moldovenilor, dimpotrivă, orașenii făceau dese ieșiri, angajând lupte aprige și respingând pe asediatori. Într-o astfel de incursiune au fost luați prizonieri părcălabul Mihail și camerarul domnesc din Rodna, Ioan Teleagă.

- 25.10.1529, Brașovul îi jură credință lui Janos I Zapolya, iar în noiembrie, după ce Petru Rareș împreună cu Moise Vodă pradă cumplit Țara Bârsei, întreg ținutul supunându-se necondiționat lui Zápolya. -31.10.1529 în această zi Petru Rareș le aduce la cunoștință bistrițenilor izbânda sa de la Brașov și le amintește că Craiul Ioan (Janos I Zapolya), i-a donat lui Bistrița împreună cu întreg districtul. Nu înțelege cum pot merge în îndărătnicia lor atât de departe încât nu voiesc a i se supune. Să știe ei că a cuprins cel mai puternic turn al Brașovului și l-a făcut una cu pământul, iar pe apărători i-a făcut prizonieri. Cu ajutorul lui Dumnezeu, va avea în mâini în curând și cetatea lor și atunci: "de-aici îmi voi întoarce, împotriva voastră, întreagă armata mea și dacă așteptați sosirea mea, să știți că am să vă trag în țăpă pe toți, cu mic cu mare, și să vă duc în bucăți. Dacă vreți însă să fie bine și să rămâneți teferi, alegeți 6 fruntași și-i trimeteți la mine, pentru mântuirea și scăparea voastră, iar noi făgăduim pe credința noastră și a sfinților noștri, că nu-i vom opri la noi". Numai să i se supună, căci atunci le va restitui toate pagubele avute în podgorii și se va întoarce acasă, lăsându-i pe ei să trăiască în pace și după datinele lor. Bistrițenii însă nu cedară. Petru Rareș după ce și-a atins scopul pentru care a luptat în sudul Ardealului (supunerea Brașovului și Țării Bârsei) ar fi putut să meargă în persoană la Bistrița, concentrându-și toate forțele spre a supune pe îndărătnicii bistrițeni. N-a făcut-o, din motive care nu sunt foarte cunoscute (poate alte probleme interne reclamau prezența Domnului în țară, sau poate o subestimare a adversarului, nu se știe foarte clar), cert este că El s-a întors în Moldova iar spre Bistrița a trimis doar întăriri, trupe sub conducerea vistiernicului Tomșa și a părcălabului Vlad, care duceau asediaților o scrisoare cu următorul conținut: Deși vor fi aflat că Brașovul l-a recunoscut de stăpân, ei tot nu vreau să știe de supunere. Va trimite acum întreagă oastea sa dela Brașov, dar mai bine ar fi să nu aștepte sosirea aceleia, căci are să-i taie bucăți. Dacă însă se vor supune, va pleca acasă cu

toată oștirea. Drept mărturie, alătură o epistolă a Brașovenilor, care recunosc adevărul celor scrise de Rareș: s-au supus, ca să evite un rău mai mare.

- 29.11.1529 sunt repetate amenințările, adresate bistrițenilor, dar nici acestea nu au avut efectul dorit de către domnitorul moldovean. În luna decembrie 1529 Petru Rareș se vede nevoit să trimită noi întăriri sub comanda pârcălabului Gheorghe. Luptele dinprejurul cetății au fost reluate cu mai multă energie, pe când înăuntru, lipsa de provizii începea să se facă tot mai mult simțită. Un armistițiu de scurtă durată, cerut de către moldoveni, fu binevenit bistrițenilor, care-și putură reface fortificațiile deteriorate. În ajunul Crăciunului catolic, moldovenii au mai încercat un atac, dar fără izbândă, iar după aceea, își ridicară tabăra și trecând Dealul Tărgului, situat la nord de oraș, se așezară în satul săsesc Dumitrea Mare (Dumitra), cu intenția de a întrerupe, câțva timp, operațiunile militare. Bistrițenii se grăbiră să întrebuițeze acest răgaz, refăcând zidurile și aducând provizii proaspete în cetate. În ianuarie 1530 se întoarseră moldovenii și-și așezară tabăra la Wallendorf (Unirea). Bistrițenii trimiseră daruri boierilor din tabără cât și lui Petru Rareș (și această fapt dovedește că războiul îndelungat, cu multele lui privațiuni, scăzuse mult spiritul războinic din cetate, cât și faptul că bistrițenii tot mai sperau într-o schimbare convenabilă lor). În schimb, moldovenii, chiar în acest timp, desfășurau o activitate mai vie. O trupă, comandată de pârcălabul Solomon era cantonată în Budac, alta era la Wallendorf (Unirea), iar cartierul general rămăsese tot în Nagydemeter (Dumitrea Mare - Dumitra). Bistrițenii încercară să slăbească cercul care-i strângea prin ieșiri violente, dar odată o pățiră, fiind bătuți strașnic, la Târpiu..

Bistrițenii, demoralizați de prelungirea luptelor, doreau acum pacea printr-un compromis, care să satisfacă amorul propriu al lui Petru Rareș, dar totodată să nu fie știrbită autonomia seculară a cetății. La rugămintele lor apărură ca intermediator voievodul Transilvaniei, Ștefan Bathori. Petru Rareș acceptă, deocamdată, numai încheierea unui armistițiu.

- 06.02.1530 o delegație formată din boieri moldoveni s-au prezentat în cetate, unde au ținut o adunare comună cu delegații bistrițenilor, în care au stabilit condițiile armistițiului. Petru Rareș va primi 100 galbeni, se va face schimb de prizonieri, iar moldovenii vor evacua numaidecât districtul Bistriței, retrăgându-se în direcția Rodnei. Încă din aceiași zi, seara târziu, pârcălabul Mihail cu sfatul boierilor aflați în cartierul de la Dumitrea Mare, comunicară bistrițenilor că ei acceptă condițiile armistițiului încheiat de delegația moldoveană și cer liberarea grabnică a lui Juon (Ioan Teleagă), camerarul de la Rodna, care are să dea samă Domnului său despre niște biruri. În ziua următoare, moldovenii au plecat la Rodna, de unde scriu din nou, în 8 februarie cerând liberarea aceluiași Ioan Teleagă, pe care însă bistrițenii nu voiau să-l lase din mâini, desigur, nu înainte ca Petru Rareș să ratifice acordul încheiat. Pârcălabul Mihail le și face imputări bistrițenilor că nu își țin cuvântul dat.

De o pace definitivă nu putea fi încă vorba. Pe la mijlocul lunii februarie intervine însuși Janos I Zapolya, care era nemulțumit de faptul că trupele lui Petru Rareș, fiind blocate în nord la porțile cetății Bistrița, nu-i pot veni în ajutor, acolo unde el avea nevoie de ele. Dintr-o scrisoare a lui Zapolya, datată în Buda la 13.02.1530, aflăm că a trimis în interesul păcii, un sol la Petru Rareș și a invitat pe pârcălabul de Ciceu să suspende ostilitățile, iar până se va cunoaște rezultatul acestei intervenții îi roagă și pe bistrițeni să facă același lucru. Petru Rareș continua însă să pretindă supunerea completă a bistrițenilor, dar armistițiul n-a fost totuși rupt și moldovenii n-au mai atacat Bistrița.

- 1530, la începutul acestui an, în contextul creat, orașele din Transilvania refuzau să plătească contribuțiile față de arhiducele Ferdinand I și amenințau orașul Bistrița cu excluderea din Universitas Saxorum (Obștea Sașilor) deoarece acesta încă se mai opunea lui Janos I Zapolya!!! Datorită situației existente și a izolării tot mai evidente într-un final și Bistrița cedează, astfel încât, la începutul anului 1531, toate orașele săsești, cu excepția Sibiului, se aflau în tabăra lui Janos Zapolya.

- 16.03.1530 în această zi fură liberați din Bistrița boierii fruntași: Mihul, portar de Suceava, Ioan Diacu și Dragoș Rotopan. Petru Rareș însă nu voia să cedeze și atunci Janos I Zapolya le scrie din nou bistrițenilor, la 22.04.1530, invitându-i să se supună lui Rareș și să asculte de dregătorii acestuia, căci altfel vor simți mâna lui. Bistrițenii înspăimântați și-au trimis solii la Janos I Zapolya, fiind gata să aducă orice jertfă, numai să nu fie siliți să primească în cetate pe pârcălabii moldoveni și să-și piardă autonomia. Dar, ca de atâtea ori în decursul istoriei, norocul le veni în ajutor bistrițenilor, deoarece Petru Rareș și-a întors privirile spre alte zări, ținând planul de a cuceri Pocuția. Spre acest scop îndrăzneț trebuia să aibă însă la îndemână toate forțele, inclusiv pe cele aflate în Ardeal. Astfel Petru Rareș cedă din vechile sale pretenții și încheie pace cu Bistrița. Cetatea recunoscă suveranitatea lui Petru Rareș, se obligă să-i plătească în fiecare an Censul de la Sânmartin (pe care oricum ei îl plăteau domnitorilor moldoveni...) și să-i trimită la cerere, lefegii (mercenari angajați). Când la începutul lui iulie 1530 apărură în Bistrița o aleasă solie moldoveană, aceasta fu ospătată câteva zile la rând în cetate, fapt ce arată că pe atunci pacea era încheiată.

Cronicarii moldoveni au consemnat varianta lor cu privire la ostilitățile purtate: *"Văzându Pătru vodă că bistricenii nu-l poftescu pre el, nici vor să priimască județe de la dânsul, încă și de craiul lor lepădându-să, însuși capul său s-au pornit cu toată oastea sa, cu mare urgie asupra lor. Și strângându-i cu nevoi din toate părțile și cu foc îngrozindu-i, iară ei văzându nevoia lor ce le-au venit asupra lor, s-au închinat și de la dânsul mai mare au priimitu. Mai apoi cu multe daruri fu dăruitu și cu mare dobândă, el și toată oastea lui s-au întorsu la scaunul său, la Suceava."*

Concluzia: Petru Rareș nu a intrat niciodată în Bistrița și nu a obținut nici un favor suplimentar din partea bistrițenilor.

A ajuns la Ciceu zece ani mai târziu, învins, găzduit de milă de Ioan Zapolya până când Rareș reușește să reentre în grațiile sultanului Soleiman moment în care ia calea Stambulului și cetatea Ciceului este dărâmată de guvernatorul Marrtinuzzi pentru ca cel care devenise un potential inamic pentru principii transilvani să nu se mai întoarcă niciodată.

Care e justificarea în aceste condiții ca Bistrița să cultive atât de insistent imaginea lui Petru Rareș? Mai degrabă în Brașovul ocupat și supus pentru puțină vreme te-ai putea aștepta să găsești o plăcuță care să consemneze asta. Nu mai mult. Se pare însă că brașovenii au o istorie prea bogată și un prezent suficient de consistent pentru ca evenimentul de acum 480 de ani să li se fi părut semnificativ.

Partea II - Petru Rareș zis și Petru Măjerul

În vremurile nu foarte îndepărtate, străzile și piețele orașului erau botezate și rebotezate din motive propagandistice mai mult decât evidente. Astfel, în Bistrița după denumiri ca Regele Ferdinand și Regina Maria au urmat Horthy Mikloș ter, Mussolini Gasse apoi strada Stalin buLevardul Republicii și 23 August. În timpul nostru însă motivele nu sunt la vedere și nimeni nu își mai pune întrebări. Piața prefecturii poartă numele domnitorului Petru Rareș din anii '70 numele domnitorului Petru Rareș, anii de înflorire a curentului protocronist, numită așa de niște propagandiști trimiși de la centru ai partidului comunist. Dar, pentru care fapte?

Așa cum arătam acest domn moldovean cu origine incertă nu a pus piciorul în Bistrița nu a fost dorit și nu a obținut nimic în plus de la bistrițenii pe care i-a asediat și i-a bătut cu tunurile dar nu i-a supus niciodată. Este evident în cazul acesta că au fost avute în vedere alte calități și realizări demne de rememorat și de urmat de către viitorime. În mod reflex ne vin în minte: rezistență împotriva otomanilor, pavăză a creștinătății pentru ca să-și construiască Occidentul catedralele, apărarea fruntariilor țării și a legii strămoșești, ctitor de diverse ctitorii și frumoase calități morale transmise urmașilor, rămasă pildă pentru viitorime. Nici vorbă însă de așa ceva.

Acest Petru Rareș a fost o veritabilă plagă pentru Moldova, pentru români, pentru Bistrița și pentru Ciceu. Doar incompetența politică și militară îl pot absolve de calificativul de veritabil trădător de neam, țară și lege strămoșească.

- Trădător al cauzei creștinismului Petru Rareș, participă cu 6000 de oșteni la asediul Vienei din 1529 de partea sultanului Suleiman;

- Aventurier militar nepriceput pierde aproape în totalitate oastea Moldovei în urma înfrângerii de la Obertyn în fața polonezilor 7746 morți, 1000 prizonieri și 50 de tunuri în timp ce polonezii pierd 256 de oameni;
- Urmare a intrigilor lui și a catastrofelor militare în care s-a băgat, turcii ocupă pentru prima dată în totalitate Moldova, jefuiesc tot ce era de jefuit și impun un domn prin decret nu printr-un tratat.
- Pierde sabia lui Ștefan cel Mare și tezaurul Moldovei.
- Potrivit tradiției înregistrate de Ion Neculce, a fost gonit de pietreni, fiind nevoit să tragă cu arcul într-un popă care-l ajunsese. Petru s-a îndreptat apoi spre Mănăstirea Bistrița, dar și de acolo a fost nevoit să se refugieze
- Moldova pierde definitiv partea de sud a Basarabiei. În 1538, când turcii conduși de sultanul Soliman Magnificul, au cucerit și au creat raionul Tighina anexând acest teritoriu la Imperiul Otoman. Toate consecințele care au urmat colonizarea populațiilor turcești și bulgare sunt urmare a faptelor acestui bastard, comerciant de pește și necopt la minte.
- Găzduit de voievodul Transilvaniei la Ciceu se milogăsește de sultan să-l repună domn și în cele din urmă pleacă la Stambul unde reușește să-și recapete tronul pe bani. Bineînțeles după ce ajunge din nou pe tron îl trădează și pe Zapolya și se aliază cu Ferdinand.
- Trădător al intereselor românești, acționând ca slugă prea-plecată a turcilor îl capturează în 1541 și-l dă pe mâna acestora pentru a fi omorât pe voievodul român al Transilvaniei - Ștefan Mailat. Astfel, ca urmare a faptelor de arme a trădătorului Petru Rareș se încheie visul lui Ștefan Mailat de a deveni Principe al Transilvaniei, de a rupe Transilvania de Ungaria și de a întemeia un principat autonom.
- Inamic al Bistriței timp de câteva luni între 1529 și 1530 asediază cetatea Bistriței "dăruită" lui de Ioan Zapolya prin "Tratatul de la Lipova". Bistrițenii însă nu i s-au suspus și au preferat să se lupte cu el până la moarte, pentru păstrarea autonomiei lor seculare. Petru Rareș nu a intrat niciodată în Bistrița fiind privit mereu ca un dușman.
- A fost cauză a dărâmării cetății Ciceului - urmare a trădării cauzei creștinătății de către Petru Rareș a fugii acestuia la Sultan de unde reprezenta un pericol pentru Transilvania, Cetatea Ciceului (veche de peste două veacuri) este demantelată din ordinul lui Gheorghe Martinuzzi în 1544.

Tată și nepot de musulmani, pederasta și cadâne:

- Iliș Rareș fiul cel mare, ajuns domnitor al Moldovei imediat după tatăl său trece la religia mahomedană. A fost renumit în epocă pentru petrecerile și desfătările cu tinerii săi sfetnici turci. Fiind mai mult atras de petreceri decât de

domnie, abdică în favoarea fratelui. Intra în slujba sultanului Soleiman luând numele de Mehmet, și devine pașă de Silistra în 1551. După doi ani, a fost însă închis pentru fraudă și exilat la Bursa, moare, probabil otrăvit, la Alep, Siria, în 1562; - figura lui este înnegrită pentru aceste fapte în tabloul votiv de la Probota;

- Stefan Rareș, al doilea fiu s-a aliat cu turcii, s-a înconjurat de dregători turci și a dus o viață turcească, dușmănindu-se cu polonezii.

- Iancu Sasul s-a remarcat și el prin jaful sălbatic al Moldovei în cei trei ani de domnie după care fuge cu 100 de care în care și-a încărcat averea dintre care 40 era numai cu bani.

- Doamna Chiajna, fiică a lui Petru Rareș s-a remarcat pentru măcelărirea boierilor Tarii Românești așa cum învățase de la părintele său în timpul celei de-a doua domnii în Moldova și prin grija pentru progenituri între care doi musulmani și o cadână cu regim special în haremul seraiului, pe care și-a dorit cu orice preț să-i căpătuiască. Este exilată în Siria. A murit de moarte bună, fiind înmormântată, se pare, în rit musulman. "Caci exclus nu este - spune cronicarul - ca fata lui Petru Rareș să se fi lepădat până și de legea ei strămoșească, pentru a putea fi, îmbrățișând islamul, mai aproape de copiii ei, pe care, e vădit ca i-a iubit mai mult decât pe oricine pe lume".

- Mircea și Radu fii ai doamnei Chiajna, nepoți ai lui Petru Rareș au trecut, de bună voie la islam și și-au luat nume noi: Ahmet și, respectiv, Iusuf, pentru a trăi confortabil în umbra Coranului.

- O nepoată a lui Petru Rareș - Dobra, tot fiică a Chiajnei ajunge cadâna preferată a sultanului

Acestea sunt realizările și moștenirea lui Petru Rareș pentru care în zilele noastre i se ridică statui și mănăstiri.

Deci, nici vorbă de luptă antiotomană. Petru Rareș nu a acționat niciodată împotriva Sultanului dimpotrivă împreună cu sultanul și în slujba lui a luptat împotriva Occidentului pentru folos personal. Nici vorbă de mari victorii militare, a suferit o înfrângere catastrofală în fața polonezilor pe care i-a atacat pe la spate și a ajuns în Transilvania doar ca vasal și reprezentant al unor interese străine. A reușit să risipească averea lăsată de înaintașii săi. A pierdut teritorii și tezaurul Moldovei, și-a trădat de nenumărate ori cuvântul și aliații. A ctitorit biserici, pentru gloria lui personală în timp ce copiii și nepoții și-au părăsit țara pentru o viață mai bună, și-au schimbat religia și numele trecând la Islam. Privind retrospectiv este limpede ca acest personaj cu mustăcioară și ocazional cu ochelari fost preocupat numai de bunăstarea personală lucru dus la desăvârșire de urmași.

Partea III – La judecata istoriei

Așa cum arătam, Petru Rareș n-a pus niciodată piciorul în Bistrița pe care a încercat fără succes, în două rânduri să o supună cu forța armelor. Mai mult, a avut o domnie prea puțin glorioasă fiind de la un capăt la altul un instrument al intereselor lui Soleiman Magnificul și un participant activ în plan militar și politic la expansiunea semilunei în Europa Centrală. Faima ce i se atribuie acum este în un fake-news iar discrepanțele sunt de-a dreptul ridicole.

Spre deosebire de acesta multe alte figuri ale istoriei Transilvaniei și ale Bistriței europene ar merita un loc în cetate.

Ioan de Hunedoara a fost numit de către regele Ungariei Ladislau V Postumul, comite perpetuu al districtului Bistrița. Totodată, regele a inclus în blazonul familiei „Leii de Bistrița”. Cu Ioan de Hunedoara, cel mai mare erou al creștinătății al vremurilor în care a trăit, avem o legătură tangibilă. În curtea interioară a casei Textoris poate fi și astăzi admirat și atins blazonul în piatră al Corvineștilor cu leii seculari ai Bistriței. La peste cinci veacuri și jumătate, Ioan de Hunedoara este încă în amintirea tuturor creștinilor. Papa Calixt al III-lea a elogiât victoria obținută de Ioan de Hunedoara ca fiind ”cel mai fericit moment al vieții sale” și ca un omagiu a decretat, printr-o bulă papală emisă pe 6 august 1456, ca toate clopotele bisericilor catolice să fie trase în fiecare zi la ora 12.00, ”până la sfârșitul veacurilor”. În toate bisericile catolice din lume, din Bistrița până în Țara de Foc, în fiecare zi, la amiază se trag clopotele iar această practică este atribuită în mod tradițional sărbătoririi internaționale a victoriei în bătălia de la Belgrad, contra oștirii otomane a sultanului Mahomed al II-lea Cuceritorul Constantinopolului. În Bistrița, orașul aflat în proprietatea învingătorului, al cărui simbol îl purta în lupte pe scutul său, din păcate, nu se știe nimic despre toate acestea și nu se dă nicio atenție personalității sale istorice.

Proprietatea asupra orașului și satelor de pe Valea Rodnei trece de la tată la fiu, la **Matia Corvin**, ajuns suveranul Ungariei. În timpul domniei sale de 32 de ani, Ungaria a cunoscut cea mai vastă întindere din istoria sa. În același timp Matia a fost o personalitate a Renașterii, era poliglot și citea zilnic ore întregi din cărțile clasicilor greci. În cursul vieții sale a strâns cea mai mare colecție de cărți a lumii, întrecută doar de biblioteca Vaticanului. Domnia sa a fost una dintre cele mai strălucite din istoria Ungariei. Regele Matia este cel care vinde bistrițenilor vechea cetate a Bistriței aflată în ruină. Vechea fortificație, se pare că era amplasată exact în zona actualei Piețe a Prefecturii. Totodată regele a acordat bistrițenilor privilegiul de a împrejmuiră cu o centură de fortificații întreaga urbe. Pietrele vechii fortărețe au fost utilizate la construirea turnurilor și zidurilor cetății care a ocrotit apoi orașul Bistrița între zidurile sale timp de peste 400 de ani. În Ungaria, anul 2018 a fost declarat Anul Matei Corvin. În 2018 s-au împlinit 575 de ani de la nașterea sa și 560 de ani de la încoronare. Surprinzător, relicvele epocii sale sunt mai numeroase în România urmare a faptului că otomanii au

ocupat Ungaria pentru 150 de ani și au distrus tot ce a construit el. Moștenirea lăsată de Matia este însă, de asemenea, complet necunoscută bistrițenilor a căror existență a influențat-o în mod direct și pe termen lung. Ar fi fost un moment bun ca la 100 de ani de România să ne raportăm și la istoria de sute de ani a locului în care ne-am născut și trăim și la personalitățile mari ale istoriei care i-au marcat devenirea și au făcut legătura cu istoria mare a Europei.

N-a fost să fie așa. Exact ca pe vremea regimului comunist, istoria Transilvaniei nu merită atenția politicianilor care se mulțumesc cu cursul scurt, redus la ultimul secol. Figurile ilustre ale istoriei noastre medievale nu sunt primate de conducătorii politici ai românilor pentru că ne arată o altă imagine decât cea consacrată de propaganda oficială. Ne arată o Transilvaniei integrată și sincronă cu Europa Centrală, o Transilvanie care dă Ungariei și Europei un guvernator și unul dintre cei mai mari regi ai săi cu origini românești. Mari familii nobile române de religie catolică care au ajuns să fie apreciate și recunoscute în întreaga Europă, ctitori de orașe, monumente și instituții, cavaleri glorioși, învingători în luptele cu turcii. Inevitabil însă trebuie să-i împărțim cu ungurii și, încă, patriotismul românesc oficial n-a reușit să se dezbrace de resentimentele antimaghiare cel puțin declarative și să despartă românismul de ortodoxie.

După 1990 funcția de propagandist oficial al statului român a fost preluată cu succes de Biserica Ortodoxă Română care a preluat funcțiile secțiilor de propagandă ale partidului comunist și ale Securității. Toate poncifele de propagandă comunistă au fost scuturate de praf, amestecate cu rămășițele naționalismului interbelic regurgitate și livrate românilor într-un ambalaj nou de către aceleași personaje educate și formate în vechiul regim. Simpla intersectare pasageră și haotică a destinului unui moldovean (roman) ortodox cu ținutul stăpânit astăzi de românii ortodocși, trebuia neapărat celebrată, în lipsă de altceva. Nu mai contează faptul că personajul, minor și pentru istoria Moldovei, a acționat împotriva intereselor Bistriței, a Transilvaniei și a Europei creștine. Ba, poate chiar că e mai bine că a fost așa! Inventarea de priorități, întemeieri ortodoxe și preținse momente de jurisdicție a voievozilor extracarpatici asupra unor părți ale Ardealului sunt extrem de primate de formatorii de opinie din umbră. Acestea momente scoase cu totul din context, deformate și înflorate cât cuprinde sunt apoi pretexte pentru a fi chemați, în mod fals să subscriem la comandamentele momentului.

Exact ca pe vremea lui Ceaușescu deciziile se iau în cabinetul unui sau doi de către potenții zilei nu în mod transparent, deschis, democratic în urma unor dezbateri. Cine a luat decizia amplasării statuii, pe baza căror argumente, cine au fost sfătuitoarii, ce consultare publică s-a făcut, cum au fost alocați banii, cine i-a aprobat? Nu am aflat. S-a procedat exact ca în anii '70 când pieței i-a fost atribuit acest nume de niște politrucii.

Un monument de for public reprezintă prea puțin virtuțile personajului întruchipat și, cu atât mai puțin poate să readucă în memoria contemporanilor fapte din trecutul îndepărtat a căror importanță în contextul epocii și semnificație din perspectiva contemporană să fie corect înțeleasă. Monumentele îi reprezintă cu adevărat pe cei care le produc. Ele codifică în bronz mesajul ideatic, filosofic și politic al comanditarilor, o felie din setul de valori pe care aceștia vor să-l transmită viitorimii. Personajul ales este doar un pretext.

Dar, să revenim la istorie. Ștefan cel Mare l-a recunoscut ca suzeran pe Matia Corvin în 1475 ceea ce nu era nici o rușine și nu scade cu nimic din statura și meritele lui Ștefan. Matia l-a dăruit în 1489 cu cetăți și feude în Ardeal printre care și Ciceul. Mai mult chiar, Ștefan se încuscrește cu Bartolomeu Dragffy, voievodul Țării Ardealului, fostul paharnic al lui Matia. Fiica marelui voievod se căsătorește cu un urmaș al legendarului Dragoș, întemeietorul Moldovei. Nu cu sabia sau cu închipuite drepturi dinainte de întemeierea Regatului Ungariei ci pe baza legăturilor marelui său înaintaș cu coroana Ungariei, ajunge Petru refugiat pe domeniul de la Ciceu care era feuda sa personală și nu parte a teritoriului Moldovei. Zápolya îl găzduiește atâta timp cât îl consideră un potențial aliat. După ce se dovedește reorientarea lui activității lui politico-militare, cetatea este demantelată și, chiar dacă Petru Rareș reușește ulterior să reintre în stăpânirea domeniului, succesori săi la tron îl revendică fără succes.

În 1550 - fiul turcit al lui Petru Rareș dă de știre bistrițenilor despre alegerea sa în scaunul episcopal de Vad, alesul fiind Gheorghe, egumenul mănăstirii Putna, rugându-i totodată să-i recunoască episcopului drepturile asupra credincioșilor ortodocși din ținut.

Ce s-a ales de acest Gheorghe la Vad are mai puțină importanța pentru sfătuitoarii de taină ai puterii de astăzi. După cum, trecut sub tăcere rămâne faptul că cel ce l-a numit pe ultimul episcop de Vad s-a lepădat de legea strămoșească, avea înclinații homosexuale și că, pentru a petrece o viață de desfrâu și fără alte bățai de cap, a renunțat la tron și și-a sfârșit zilele în Siria. Simpla enunțare a unei pretenții politice cu priză la publicul de azi e de ajuns pentru ca să ridice biserici și mănăstiri, pentru ca, simțirea patriotică a românului să aibă de ce să se agațe și politicienii să facă băii de mulțime.

Discrepanța între propagandă și adevărul istoric este atât de mare încât merită să furnizăm aici și câteva informații despre activitatea și soarta acestui Gheorghe din Sângeorz așa cum sunt ele redată de către istoricul Zenovie Pâclișanu în lucrarea "Legăturile Românilor ardeleni cu Reformațiunea în veacul al XVI. și XVII-lea"

„În 1566 principele Ioan Sigismund așează în fruntea Românilor trecuți la calvinism pe Gheorghe de Sângeorz, cu care începe șirul episcopilor româno-

calvini. Episcopia ortodoxă a Vadului era astfel desființată. Ultimul vlădică, care a păstorit bisericile și satele românești din părțile nordice ale Ardealului a fost **acel Gheorghe, pe care Ilie Vodă îl recomandă în 5 Ian.1550 Bistrițenilor**. Lipsit de sprijinul Voevozilor Moldovei, după ce aceștia își pierdură cu căderea lui Alexandru Lăpușneanul (1560) posesiunile ardelene, dânsul pare a fi schimbat situația modestă de până aci, trecând la calvinism și ajungând astfel *superintendentele* Românilor, cari s'au lăsat răpiți de valurile reformațiunii. Gheorghe de Sângeorz și Gheorghe delà Vad ar fi deci aceeaș persoană.

Deta ținută în Sibiu ia sfârșitul anului 1566 îi supune pe toți Românii jurisdicției acestui episcop. Preoții, cari ar avea îndoeli cu privire la noua credință sunt datori să ceară lămuririle necesare delà înțelepciunea și cuminența noului vlădică și dacă nici după aceea nu se vor simți îndemnați a părăsi vechile superstiții ale „ereziei” orientale, să fie depuși. Credincioșii vor avea să asculte pe viitor numai de preoții, cari funcționează cu consimțământul lui Gheorghe și cine va îndrăzni a-i împedeca în îndeplinirea slujbei lor de propovăduitori ai învățaturii evanghelice „*curate*”, va fi pedepsit cu pedeapsa infidelității.

Vlădica româno-calvin, care se bucura de sprijinul deosebit al principelui și al organelor administrative, a început să țină pentru răspândirea învățăturilor confesiunii în serviciul căreia sta, pentru luminarea preoților, cari mai aveau încă nedumeriri, pentru discutarea mijloacelor de propagandă, sinoade anuale.

Un sinod de acesta ținut la sfârșitul anului 1567 în Teius, unde eră și reședința episcopului, impune tuturor preoților folosirea exclusivă a limbii românești în propovăduirea, pe orice cale și în orice formă, a Cuvântului dumnezeesc.

Ultimul act cunoscut alui Gheorghe de Sângeorz e **scrisoarea trimisă, în 14 Ianuarie. 1568, sfatului orășenesc al Bistriței**, în care mulțumește pentru trimiterea preoților români din district la sinodul amintit mai sus.

În aceeași scrisoare Gheorghe de Sângeorz, ținea să amintească sarcina predicării în biserica a Catehismului luteran, apărut la Sibiu.”

Iată deci ce ne rezervă istoria. Aceleași personaje construiesc pe de-o parte o imagine de eroi naționali sau confesionali unor personaje, cu totul desprinse din contextul istoric și eludând ansamblul activității acestora pentru ca imediat, într-un discurs paralel să se plângă de consecințele și urmările faptelor acestora importantă fiind de fapt scrierea unei povești noi care să servească intereselor politico-ideologice ale prezentului. Ministerul Adevărului imaginat de Orwell lucrează nevăzut.

1-va necesitate:

- este act normativ?
- Raport aviz. comisie?
- raport + Arh. Șef. + JAP

Cu 11.12.

**PARTIDUL
ECOLOGIST
ROMÂN**

Partidul Ecologist Roman
Filiala Bistrita-Nasaud

NR 39/10.12.2019

Către:

Primarul municipiului Bistrita

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI BISTRIȚA	
SERVICIUL RELAȚII PUBLICE	
INTRARE 2	
10. DEC. 2019	
Număr înregistrare	97032
Nr. file	1

Stimate domnule Primar,

Va solicit suplimentarea ordinii de zi a ședinței ordinare pe luna Decembrie prin introducerea pe ordinea de zi a **proiectului de Hotărâre privind schimbarea denumirii Pieței Petru Rareș în Piața Libertății** având în vedere oportunitatea marcării a 30 de ani de la Revoluția din Decembrie 1989.

Cu multumiri anticipate,

Consilier local
Teodor Ioan Mârza
Bistrita 09.12.2019

C. p. d
D-ne Liana T
pt procedura de afisare si
transparenta conform legii 52/2003
24/12

S. moment
16.12.2019
PC

d-l. Lupa
11.12.2019
Kjg